Ο Κροάτης Τίτο δε φαινόταν να έχει ιδιαίτερες δυσκολίες με τις εθνότητες και με την εθνική καθαρότητα. Τέσσερα χρόνια πριν από την επίσημη αναγνώριση της ύπαρξης «μακεδονικού έθνους» με κρατική οντότητα και πρωτεύουσα τα Σκόπια (1945), είχε αναγνωρίσει και την ύπαρξη «μουσουλμανικής εθνότητας» στη Βοσνία. Μόνο που τότε κανένας δεν είχε πρόβλημα. Ήταν στα 1941, όταν η Βοσνία δόθηκε στην «ανεξάρτητη» Κροατία ως αντιπαροχή για την αφαίρεση της Δαλματίας, που πήραν οι Ιταλοί. Η χώρα αριθμούσε Κροάτες και Σέρβους, ενώ οι μωαμεθανοί αρνιόνταν να ενταχθούν σε μια από τις δυο αυτές εθνότητες. Για γραφειοκρατικούς λόγους, τους χρέωσαν στους Κροάτες, που βολεύονταν από μια τέτοια κατάληξη, καθώς ο αριθμός τους μεγάλωνε. Έτσι κι αλλιώς, οι επικεφαλής των μουσουλμάνων έσπευσαν να συνεργαστούν με τους Ουστάσι της Κροατίας, αλλά πολύ σύντομα ο Τίτο και οι παρτιζάνοι του εγκαταστάθηκαν στη Βοσνία και δημιούργησαν ελεύθερες ζώνες. Ο Τίτο ζήτησε τη βοήθεια των μουσουλμάνων κατοίκων της περιοχής και τους υποσχέθηκε αναγνώριση ως χωριστή εθνότητα. Έτσι, στη χώρα βρέθηκαν Σέρβοι, Κροάτες και ξεχωριστά οι μουσουλμάνοι. Η εξέλιξη αυτή κανένα πρόβλημα δε δημιουργούσε.

Στα ενδιάμεσα, ο Τίτο δε δίστασε να ανοίξει τα σύνορα του Κοσσυφοπεδίου προς την Αλβανία και να δεχτεί την εγκατάσταση χιλιάδων Αλβανών, που έφτασαν να αποτελούν την πλειοψηφία των κατοίκων. Έτσι κι αλλιώς, το Κοσσυφοπέδιο παρέμενε αδιαφιλονίκητα σερβικό έδαφος ως τον θάνατό του. Ονειρευόταν μια βαλκανική ομοσπονδία από την Αδριατική της Αλβανίας ως τον Εύξεινο Πόντο της Βουλγαρίας, με ηγέτη τον ίδιο. Δεν του προέκυψε αλλά δημιούργησε τις κατοπινές εύφλεκτες καταστάσεις.

Και ο αρχικά αθέατος μπελάς για την Γιουγκοσλαβία άκουγε στο όνομα της πανίσχυρης πια Δυτικής Γερμανίας που ξαναθυμόταν την έξοδό της στη Μεσόγειο μέσα από ένα τελικό πλήγμα στους αλαζόνες της μισητής Σερβίας: Από το 1971, η προσπάθειά της ήταν να ενισχύσει τις εθνικές αντιθέσεις στους κόλπους της ομοσπονδίας. Οι Γερμανοί δεν περιορίζονταν πια στη χρηματοδότηση των εμιγκρέ Ουστάσι αλλά πλησίαζαν και τους «εθνικοκομμουνιστές» της Κροατίας και τους Αλβανόφωνους στο Κοσσυφοπέδιο. Βοήθησε κι ο ίδιος ο Τίτο με το νέο σύνταγμα που απόκτησε η ομοσπονδία (21 Φεβρουαρίου 1974): Το Κοσσυφοπέδιο ανακηρύχθηκε ισότιμη αυτόνομη περιοχή, όπως και η Βοϊβοντίνα, κι ουσιαστικά έγινε νέο κράτος μέσα στο κράτος της Σερβίας.

Ο θάνατος του Τίτο (4 Μαΐου 1980) έβαλε μπροστά τον μηχανισμό που οδήγησε στη διάλυση της Γιουγκοσλαβίας. Η εκ περιτροπής ηγεσία των εταίρων της ομοσπονδίας για δώδεκα μήνες δε διέφερε και πολύ από την εξάμηνη κατά χώρα προεδρία της ΕΟΚ. Μόνο που η ΕΟΚ απαρτιζόταν από ανεξάρτητα κράτη, ενώ η Γιουγκοσλαβία υποτίθεται από ομόσπονδα. Οι εθνικές αντιθέσεις αναζωπυρώθηκαν και βγήκαν ολοζώντανες στο προσκήνιο για μια ακόμη

φορά, ενώ η Δυτική Γερμανία ξεκίνησε την κύρια προσπάθεια αποσταθεροποίησης με έντονη κινητικότητα πρακτόρων της στα κομμουνιστικά κόμματα της ομοσπονδίας. Στα 1981, οι πρώτες βίαιες ταραχές των Αλβανοφώνων ξέσπασαν στο Κοσσυφοπέδιο. Στη Βοσνία, ο μουσουλμανικός πληθυσμός έγινε το μήλο της έριδας ανάμεσα στον τουρκικό και στον ιρανικό πανισλαμισμό. Στη Σερβία, είχε έρθει η ώρα της ρεβάνς. Οι Σέρβοι ξαναζητούσαν τη χαμένη ηγεμονία, ενώ οι Κροάτες πρόβαλαν την οικονομική τους ανάπτυξη, που «δεν ήταν δυνατόν να συντηρεί τον καθυστερημένο Νότο». Η αυξανόμενη επιρροή της Σερβίας οδήγησε σε έκτακτη σύσκεψη την Κεντρική Επιτροπή της Ένωσης των Γιουγκοσλάβων Κομμουνιστών (19 Οκτωβρίου 1988). Εξελίχθηκε σε άγρια διαμάχη με αντίπαλους τους Σέρβους από τη μια πλευρά και όλους τους άλλους από την άλλη. Ο ηγέτης των Σέρβων κομμουνιστών, Σλόμποταν Μιλόσεβιτς, ζητούσε επίσημα την επανένταξη των αυτόνομων περιοχών Κοσσυφοπεδίου και Βοϊβοντίνα στη Σερβία, ενώ μαχητικές διαδηλώσεις Σέρβων τον συνεπικουρούσαν στο αίτημα.

Στις 11 Ιανουαρίου 1989, διαδηλώσεις ξέσπασαν στο Τίτογκραντ του Μαυροβουνίου για να ακολουθήσουν ταραχές στο Κοσσυφοπέδιο (24 του μήνα). Κόπασαν στις αρχές Φεβρουαρίου αλλά το αίτημα για την ανακήρυξη της Αλβανικής Δημοκρατίας του Κοσσυφοπεδίου είχε ήδη προβληθεί. Η επέμβαση του στρατού απλά έπνιξε τις πρώτες φωνές. Μια απεργία των Αλβανών μεταλλωρύχων της περιοχής κράτησε κάτι παραπάνω από μια βδομάδα. Προηγήθηκε (19 Ιανουαρίου 1989), η άνοδος στην ηγεσία της χώρας της κυβέρνησης του Άντε Μάρκοβιτς. Ήταν η στιγμή που οι Ηνωμένες Πολιτείες ανακάλυπταν νέο λαμπρό πεδίο ενδιαφερόντων. Τις είχε προλάβει η Γερμανία.

Τον Μάιο του 1989, την προεδρία της Δημοκρατίας στην ομόσπονδη Σερβία ανελάμβανε ο Σλόμποταν Μιλόσεβιτς.

Το Κοσσυφοπέδιο είναι ο ιερός τόπος των Σέρβων. Εκεί, στις 15 Ιουνίου 1389, ο Σέρβος πατριώτης, Μίλος Όμπιλιτς, κατάφερε να μπει κρυφά στο στρατόπεδο των Τούρκων εισβολέων και να απαλλάξει την οικουμένη από τον σουλτάνο Μουράτ Α’. Μόνο που ο Βαγιαζήτ, γιος του δολοφονημένου, ανακηρύχτηκε επιτόπου σουλτάνος κι επιτέθηκε στις ενωμένες δυνάμεις του ηγεμόνα της Σερβίας Λάζαρου, του χωροδεσπότη Βουκ Μπράνκοβιτς και του βασιλιά της Βοσνίας Στέφανου Τβάρδκου. Η ήττα των Σέρβων ήταν ολοκληρωτική κι ο αιχμαλωτισμένος Λάζαρος αποκεφαλίστηκε πλάι στο πτώμα του Μουράτ.

Από τότε, κανένας δε διανοήθηκε να αμφισβητήσει τη σερβική ευαισθησία για την περιοχή. Κανένας ως την εποχή του Κροάτη Τίτο, που ούτε τους Σέρβους είχε μάθει να υπολήπτεται ούτε τις εθνότητες να υπολογίζει. Ο Τίτο ήταν άλλωστε ο πρώτος και κύριος υπαίτιος της αναγνώρισης μουσουλμανικής εθνότητας στη Βοσνία. Κι ο ίδιος ήταν που δε δίστασε να επιβάλει ακόμα και στους Βουλγάρους την αναγνώριση της ύπαρξης μακεδονικής εθνότητας. Και να αφαιρέσει από τη Σερβία ολόκληρο το νότιο τμήμα της, προσφορά στη δημιουργία της ομόσπονδης Δημοκρατίας της Μακεδονίας, με προοπτική να τη χρησιμοποιήσει «εν καιρώ» για έξοδο στο Αιγαίο και επέκταση ανατολικά προς τα εδάφη της Βουλγαρίας. Το Κοσσυφοπέδιο ήταν γι' αυτόν η πύλη προ την έξοδο της Αδριατικής μέσα από την ομοσπονδοποίηση και της Αλβανίας στην απέραντη βαλκανική ομοσπονδία που οραματίστηκε. Στα 1945, άνοιξε τα προς την Αλβανία σύνορα και κάλεσε όσους από τους Αλβανούς ήθελαν να εγκατασταθούν στον ιερό τόπο των Σέρβων. Όταν με τη ρήξη Βελιγραδίου - Μόσχας (1948) τα σύνορα ξανάκλεισαν, ο μισός πληθυσμός του Κοσσυφοπεδίου ήταν Αλβανοί. Είκοσι χρόνια αργότερα (1967), οι Αλβανόφωνοι πλειοψηφούσαν και ως πληθυσμός και ως μέλη του εκεί κομμουνιστικού κόμματος και ως ηγεσία του. Οι Σέρβοι έβρισκαν καλό να μεταναστεύουν στην υπόλοιπη Σερβία. Στα 1974, η συνταγματική αναθεώρηση έδινε στο Κοσσυφοπέδιο την οντότητα της ισότιμης πολιτείας στους κόλπους της ομόσπονδης Σερβίας. Άλλωστε, ο εκεί αλβανόφωνος πληθυσμός ήταν πια το 85% των κατοίκων.

Οι ταραχές του 1981, μετά τον θάνατο του Τίτο, στάθηκαν η αφετηρία του δρόμου που οδηγούσε στην ένωση με την Αλβανία, που έσπευσε να ανταποκριθεί. Όμως, το αρχικό φλερτ μεταβλήθηκε σε τακτική αποθάρρυνσης, όταν οι Αλβανοί εννόησαν ότι οι αδερφοί του Κοσσυφοπεδίου ήθελαν τη δημιουργία χωριστού κράτους όχι για να ενωθούν με την Αλβανία αλλά για να την απορροφήσουν.

Οι προσπάθειες επαναλήφθηκαν στις αρχές του 1989 αλλά οι Σέρβοι χρησιμοποίησαν τον στρατό για να επιβάλουν την τάξη. Η Σερβία επανεπιβεβαίωσε την ευαισθησία της για την περιοχή με μια λαμπρή εκδήλωση: Συμπτωματικά, το 1989 ήταν η 600ή επέτειος της μεγάλης εκείνης μάχης και, στις 28 Ιουνίου, ο Σλόμποταν Μιλόσεβιτς τίμησε τη μνήμη των ηρωικών νεκρών με μια μεγαλειώδη συγκέντρωση ενός εκατομμυρίου Σέρβων από κάθε γωνιά της ομοσπονδίας.

Ο εμφύλιος πόλεμος, που ακολούθησε, οδήγησε στην ανεξαρτησία των ομόσπονδων κρατών (Κροατία, Σλοβενία, κράτος των Σκοπίων αρχικά, Μαυροβούνιο αργότερα). Η επίθεση του ΝΑΤΟ εναντίον της Σερβίας δημιούργησε τις προϋποθέσεις απόσχισης του Κοσσυφοπεδίου

από τη Σερβία. Στις 17 Φεβρουαρίου 2008, η τοπική Βουλή διακήρυξε μονομερή ανεξαρτησία. Η Σερβία προσέφυγε στον ΟΗΕ, αλλά το «νέο κράτος» αναγνωρίστηκε από τις ΗΠΑ, τη Γερμανία, την Ιταλία και τη Γαλλία, ενώ Ρωσία και Κίνα θεωρούν την απόσχιση παράνομη. Το όλο θέμα παραπέμφθηκε στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης. Τον Ιούλιο του 2010, το δικαστήριο αποφάνθηκε ότι η διακήρυξη της ανεξαρτησία του Κοσσυφοπεδίου δεν αντίκειται στη διεθνή νομοθεσία. Με άλλα λόγια, είναι νόμιμη, κάτι που η Σερβία ποτέ δεν αποδέχτηκε.

Η αναθέρμανση των αλβανικών βλέψεων για μια Μεγάλη Αλβανία πυροδότησε τα γεγονότα στον ποδοσφαιρικό αγώνα ανάμεσα στις εθνικές ομάδες Σερβίας και Αλβανίας, στην καρδιά του Βελιγραδίου, και τις εκεί δηλώσεις τον Αλβανού πρωθυπουργού, απέναντι στον Σέρβο ομόλογό του. Πια, οι Αλβανοί ορέγονται να καταπιούν αυτοί το Κοσσυφοπέδιο κι όχι να τους καταπιεί αυτό.

(protagon.gr, 10/11/2014)